



Frågor från Liberalerna gällande hemlöshetsrapporten – svar från Socialförvaltningen

1.

Fråga: Skillnaderna på Socialstyrelsen och Järfällas rapporter skapar en differens som kan vara intressant att titta mer på. Hur många hemlösa vistas i Järfälla men som inte tillhör Järfälla?

Svar: Det är inte möjligt att svara på frågan utifrån den nationella kartläggningen som genomförts. Socialstyrelsen har publicerat statistik med utgångspunkt från vistelsekommun men där framgår inte vilken kommun eller organisation som har rapporterat vilken person och om personen har en tillhörighet till annan kommun eller ej. Som vistelsekommun har man ett visst ansvar för akuta behov men det finns en överenskommelse mellan kommunerna i Stockholms län gällande ansvar för personer som lever i hemlöshet så att dessa personer inte faller mellan stolarna om de vistas eller rör sig mellan olika kommuner. Överenskommelsen om ärendehantering avseende hemlösa finns här:

<http://www.storsthlm.se/sok.html?query=&subject=Individ+och+familj+%7C+H%C3%A4lsa+och+st%C3%B6d>

Differensen mellan vår egen redovisning och Socialstyrelsens publicerade statistik utifrån vistelsekommun består framförallt av de personer som hör till Järfälla kommun men som tillfälligt bor/vistas i en annan kommun på exempelvis vandrarhem, skyddade boenden, HVB-hem eller liknande.

2.

Fråga: Åldersfördelningen. I tabellen i punkt 5.1 är det rapporterat att det inte finns några barn under 18 år som är hemlösa. I punkt 5.7 står det att 116 personer som lever i hemlöshet har barn under 18 år och bor tillsammans med den vuxne antingen stadigvarande eller växelvis. Ska punkt 5.1 korrigeras med rätt antal barn?

Svar: Socialstyrelsen gav instruktioner om vilka personer som skulle omfattas av kartläggningen. Det var personer över 18 år och inte barn men med ett enda undantag. Om det fanns personer som var under 18 år, levde i Sverige utan sina föräldrar eller ursprungsfamilj, hade medborgarskap, tillfälligt eller permanent uppehållstillstånd och befann sig i någon av hemlöshetsituationerna så skulle de omfattas av hemlöshetskartläggningen. Exempel: ett barn kom till Sverige som ensamkommande, har ännu inte fyllt 18 år, har beviljats uppehållstillstånd men var vid tiden för kartläggningen inte placerad i familjehem eller HVB utan hemlös enligt någon av definitionerna, ex bodde inneboende hos någon eller i värsta fall levde på gatan. Det fanns ingen person i Järfälla som uppfyllde dessa kriterier vid kartläggningen. Eftersom det inte skulle fyllas i en enkät för varje barn som levde i hemlöshet är det inte möjligt att säga hur många barn som lever i hemlös-



het. Socialstyrelsen kan inte heller i sin rapport ange hur många barn som avses utan gör ett antagande som har ett stort spann, från 10 500 till 15 000 barn.

3.

Fråga: Hur många barn till antalet har de 116 personer som lever i hemlöshet och uppger att de har barn boende hos sig stadigvarande eller växelvis?

Svar: Med anledning av hur Socialstyrelsens enkät var utformad så är det inte möjligt att säga hur många barn som de 116 föräldrar som lever med barn har tillsammans. För varje enkät angavs hur många barn som den vuxne personen har. Eftersom både mamman och pappan i en familj kan leva i hemlöshet så har antalet barn till föräldrar där båda lever i hemlöshet registrerats flera gånger. Ex: Ett vuxet par bor i en social lägenhet och har två gemensamma barn. Vid kartläggningen registrerades en enkät för varje vuxen person vilket innebär att två enkäter fylldes i. I varje enkät angavs att den vuxne personen hade två barn vilket innebär att dessa två barn i kartläggningen blir fyra.

4.

Fråga: På vilket sätt arbetar vi med dessa barn? Vad har vi för plan att få dessa familjer ur hemlöshet och in i fungerande liv i enlighet med barnets bästa och barnperspektivet?

Svar: Det sociala arbetet planeras och genomförs med utgångspunkt från varje enskild familj och barns situation och behov varför sättet att arbeta med dessa barn skiljer sig åt. Familjer med barn prioriteras generellt i ärenden där boendefrågor handläggs. Vid fördelning av sociala kontrakt är barnfamiljer en prioriterad målgrupp och barnets bästa ges företräde. Socialförvaltningens självklara utgångspunkt är att barn inte ska leva i hemlöshet och att det inte är lämpligt med boende på vandrarhem eller hotell utan det är en akut lösning och en sista utväg för att något boende ska kunna ordnas över huvud taget. Enheten för försörjningsstöd har särskilda insatser som innebär att stöd ges till enskilda i syfte att förbättra deras möjligheter att finna eget boende i Järfälla eller i annan kommun. Barnfamiljer prioriteras i detta arbete. I arbetet med att enskilda ska blir självförsörjande, exempelvis välfärdsjobb, prioriteras barnfamiljer och särskilt kvinnor. En anledning till detta är att möjligheten att få tillträde till den ordinarie bostadsmarknaden ökar om den enskilde har en egen inkomst istället för bidrag i form av försörjningsstöd.

5.

Fråga: Går det att få fram uppgifter i punkt 5.4 gällande det 17 % man inte vet hur länge de varit hemlösa, i punkt 5.6 och de 22 % man inte kunnat uppge orsaken till hemlösheten, i punkt 5.8 saknar vi inkomstuppgifter i 21 % av fallen. I punkt 5.9 uppger man att det behövs mer stödbehov än man kunnat redovisa i 43 % av fallen. Orsaken till detta uppger man i rapporten beror på att boendesamordnare skrivit rapporten i 91 % av fallen och att dessa saknar helhetsbild. Kan man samordna detta mellan enheter för att hitta tydligare svar?

Svar: En orsak till avsaknad av svar är den fördelning av ifyllande av enkäter som gjordes innan kartläggningen. Vi kan inte i efterhand besvara enkäterna på något annat sätt än som redan gjorts. Syftet med tillvägagångssättet var att fördela ansvaret över flera handläggare och att säkra att alla personer som lever i



hemlöshet skulle ingå i kartläggningen. Förvaltningen förstod att det skulle vara många enkäter som behövde fyllas i samt att vissa enheter hade kontakt med ett flertal personer som lever i hemlöshet och därför skulle behöva fylla i väldigt många enkäter, exempelvis försörjningsstödsenheten. Ett val som då gjordes var att enkäter avseende alla de personer som bor i socialt kontrakt skulle fyllas i av boendesamordnarna för att säkra att alla dessa ingår i kartläggningen. Boendesamordnarna har enkel tillgång till hur många som har socialt kontrakt och vilka de är men har inte alltid lika mycket information om personliga omständigheter, exempelvis avseende övriga stödbehov eller inkomst. Detta har påverkat möjliga svar men det är inte heller säkert att det med en annan fördelning mellan handläggare hade blivit så mycket annorlunda. Detta eftersom flera av de som bor i socialt kontrakt i övrigt inte har behov av kontakt med socialtjänsten och därmed inte heller har kontakt med någon annan handläggare än boendesamordnaren. Om den enskilde betalar sin hyra och i övrigt sköter sitt boende innebär det en årlig kontakt med boendesamordnare i samband med förlängning av andrahandskontrakt. Orsak till denna utveckling är bl.a. de svårigheter som funnits avseende att få ta över sitt sociala kontrakt även om man inte längre är i behov av omfattande stöd från socialtjänsten. Se ytterligare info nedan.

6.

Fråga: 48 personer har levt i hemlöshet i mer än 10 år men att 81 % av dessa bor med sociala kontrakt. Vad görs för att bryta långvarig hemlöshet bland dessa personer?

Svar: Sedan april 2016 finns ett nytt avtal med Järfällahus som innebär att personer kan ta över sina kontrakt efter två års skötsamt boende även om de har försörjningsstöd som inkomst. Det har inte varit möjligt förut vilket stoppat personer som bor i socialt kontrakt från att få förstahandskontrakt på sina lägenheter. I dagsläget arbetar boendesamordnare aktivt i kontakten med Järfällahus så att så många som möjligt ska kunna ta över sina kontrakt. Sedan april 2016 har ca 30 personer fått ta över sina kontrakt. Under 2017 stannade arbetet upp tillfälligt med anledning av personalomsättning inom Järfällahus men arbetet är åter pågående.

7.

Fråga: Vad är ursprungliga orsaken till hemlösheten och hur arbetar vi med detta?

Svar: Socialstyrelsen skriver i sin rapport avseende den nationella kartläggningen att resultatet både visar på den rådande bostadsbristen och svårigheter att komma in på bostads- och arbetsmarknaden. I länsstyrelsernas rapport Hemlöshet – en fråga om bostäder, framgår att de strukturella förhållandena starkt påverkar vilka utmaningar som kommunerna ställs inför, ex stark befolkningsökning, stark urbanisering, lång period av lågt bostadsbyggande och att det som byggs inte svarar mot behoven vilket lett till bostadsbrist. Denna rapport omnämns inte i redovisningen av hemlöshetskartläggningen 2017 men kan ändå vara intressant att ta del av:

<http://www.lansstyrelsen.se/stockholm/Sv/publikationer/2015/Pages/hemloshet---en-fraga-om-bostader.aspx> Socialstyrelsens och länsstyrelsernas bild framträder även i Järfälla. För att kunna åtgärda dessa strukturella problem behöver exempelvis hyresrätter med överkomliga hyror byggas. En annan väg är att Järfällahus

i ägardirektiv ges i uppdrag att godkänna försörjningsstöd som inkomst när hyreskontrakt tecknas. Dessa frågor styr inte socialförvaltningen över men genom att tydliggöra detta i redovisningen i hemlöshetskartläggningen kan det förhoppningsvis ingå i kommunens fortsatta arbete med bostadsförsörjning som leds av kommunstyrelsen. Hos den enskilde kan det även finnas andra individuella orsaker till hemlöshet och då genomförs ett socialt arbete tillsammans med den enskilde för att förändra situationen, exempelvis avseende att nå egen försörjning eller behandling mot missbruk.

8.

Fråga: I rapporten uppges att bostadsbrist är främsta orsaken till att människor är hemlösa i Järfälla, detta innebär i så fall att Järfälla skiljer sig markant från forskning och kartläggningar där främsta orsaken är ekonomiska förutsättningar, brister i inbetalningar och därefter vräkning samt att det är svårt att få lägenhet med enbart försörjningsstöd som inkomst. Om Järfälla skiljer sig från resten av nationen så markant kring orsaken till hemlösheten vill jag gärna ha en utveckling av detta i rapporten - varför är det annorlunda i Järfälla? Och hur ska vi arbeta vidare med detta?

Svar: Förvaltningens bedömning är att vi inte skiljer oss från övriga landet utan att Socialstyrelsens nationella kartläggning beskriver en liknande situation som vi har i Järfälla. Även den rapport som länsstyrelserna tidigare publicerat visar på en liknande bild. Det som beskrivs om Järfälla i rapporten och som redovisas till socialnämnden är att den största orsaken till hemlöshet är svårigheter på bostadsmarknaden. De personer som omfattas av de olika hemlöshetsdefinitionerna är inte hemlösa med anledning av omfattande sociala problem och har inte svårigheter att bo. De är hemlösa eftersom bostadsköerna är långa, de har låga inkomster eller inkomster som inte godkänns av hyresvärdar, saknar eller har svag anknytning till arbetsmarknaden eller är nya i Sverige och av den anledningen behöver hjälp från kommunen för att få tillgång till lägenheter. För de personer som vräkts från sin bostad är däremot obetalda hyror den vanligaste orsaken enligt kronofogdemyndigheten men majoriteten av de som lever i hemlöshet och som omfattas av rapporten har tidigare inte vräkts. En vräkning leder även senare till svårigheter att åter få tillgång till bostadsmarknaden.

9.

Fråga: Rapporten berör svenska medborgare och PUT och det skulle vara intressant att se hur länge berörda personer befunnit sig i Sverige och hur längesedan de fick PUT eftersom detta påverkar livssituationen - det är mer troligt att man inte har en stabil bostad i början av sin vistelse i Sverige med PUT.

Svar: Det är möjligt att få fram information om hur länge personer har vistats i Sverige eftersom det var en fråga i Socialstyrelsens enkät. Spannen är dock ganska stora:

- upp till 2 år,
- från 2 till 5 år,
- från 5 till 8 år
- längre än 8 år
- ”vet ej”.



Det går dock inte att få fram hur lång tid som har förflutit sedan PUT eftersom det inte varit en fråga som skulle besvaras. I redovisningen finns ingen särskild tabell framtagen för hur länge personerna har vistats i Sverige. Det framgår dock i löpande text på sidan 12 att 90 % av de som omfattas av kartläggningen antingen har sitt ursprung i Sverige eller har varit i Sverige i minst 2 år. Det är 10 % som varit i Sverige i maximalt 2 år och 25 % har varit i Sverige i 2 till 5 år.